

da bi drugi zagovornik vendar le vspešneje posloval za njo v njenem imenu, takrat bi se pa kazenski sodnik sploh ne smel vtikati v preskušnjo posameznih števil, nego vprašanje ali in koliko ima stranka za kazenske troške povrniti svojemu zastopniku prepustiti civilnemu sodniku.

V tem še nas bolj potrjujejo besede zakona, ki v § 395. k. p. r. ainea 3. določuje:

„Zoper določbo pristojbin, kakor jo izreče sodišče na prvi stopinji, smeta se obe strani pritožiti.“ Beseda „določba pristojbin“ pomeni vendar le količino, visokost številke, kvantitativno mero, ne da pa se iz te besede izvaja, da bi zamoglo sodišče druge instance prašanje meritalne obveze konečno presoјati in rešiti. Kaj pa takrat, če stranka vgovarja po § 1299. o. d. z., da ji je zagovornik s tem, da je neumestno zabredel v kazenski proces, povzročil škodo, katero ji mora povrniti? Ali naj reče sodnik: stranka, toliko imaš kazenskemu svojemu zastopniku povrniti za njegovo poslovanje? Stranka trdi: zagovornik mi je dolžan zamudne obresti i. t. d. povrniti, ker se je stvar po neizvedenosti njegovi v kazensko tir spravila?

Želeli bi, da se še kdo drug o tem vprašanju oglasi; konečno se da v takih slučajih enakomerno postopanje doseči.

A. Brumen.

Pravniški razgovori.

VI.

Stvar, o katerej hočem danes sprožiti besedo, je jako kočljiva in težko se je razgovarjati o njej tako, da bi se ne čutil eden ali drugi slovenskih pravnikov, če ne žaljenega, pa vsaj zadetega; kajti zamolčati ne morem, da se pri nas, kakor tudi drugod, le prerado pozabi, da je v marsičem ojstra, če tudi komu neljuba beseda stvari v korist in da ni prav, če se takoj išče v njej žalilni namen!

Ni mi — in tudi bilo mi ni nikdar — v mislih osobno grajanje in žaljenje; povdarjal sem že v prvem svojem razgovoru, da želim s svojimi pravniškimi razgovori, kolikor mi dopuščajo moči, koristiti stvari, katerej sem se posvetil

po svojem poklicu; v koliko bodem svojo željo dosegel, ne vem; po sedanjih znamenjih soditi pa bom moral svoje s prva gojene nade v marsikaterem oziru utesniti.

Živo še so mi v spominu časi, ko se je z mladostno navdušenostjo gojila leposlovna pismenost slovenska v „Glasniku“ in „Dunajskem Zvonu“: vse, mlado in staro naročalo in prebiralo je te leposlovne liste s tistim veseljem in zanimanjem, s katerim edino se da doseči kaj vspešnega. Doseglo se je tem potom tudi res v slovenski leposlovni pismenosti v kratkem času toliko, da si človek nikdar ne bi bil upal misliti, da je to mogoče! „Dunajskemu“ sledil je „Ljubljanski Zvon“, kateri mu je vredni naslednik in katerega prebiramo z enakim zanimanjem in veseljem.

Kaj hočem z navajanjem leposlovnih listov? Ti so nam za kratek čas; zanje se je lahko zanimati in posebno v mladosti se nam ogreva zanje srce; pozneje v letih možke dobe ohladi se več ali manj tudi to zanimanje.

Tako bode si marsikdo mislil; a jaz nisem tega mnenja in kam merim, videlo se bode kmalo.

Kako sodijo moji sovrstniki sedaj o slovenskem leposlovju, ne vem; mislim pa, da se v tem niso dosti spremenili, kakor tudi jaz ne. Mladeniške navdušenosti sedaj pri nas res ni več za to in je tudi treba ni: na naše mesto stopili so drugi, in mož misli ter čuti nekoliko drugače, kakor neizkušeni mladenič; zanimanje za leposlovno pismenost pa nam je — sodim vsaj po sebi — ostalo nespremenjeno! Tako mora tudi biti, brez tega bi ne bilo napredka in slovstvo šlo bi hitro rakovo pot.

Ne za kratek čas, tudi ne več iz mladeniškega navdušenja naročamo in prebiramo sedaj mi — mladina seveda tudi sedaj goji zato še navdušenje — leposlovne liste; pač pa iz zanimanja za stvar, ker je razvoj leposlovne pismenosti imeniten del narodne omike in ker je dolžnost vsakega razumnika, da podpira na tem polji delujoče liste.

Če nam velja to že za leposlovne liste, koliko bolj smo potem slovenski pravniki dolžni podpirati edini svoj strokovni list, kateri dela po svojej moči za razvoj slovenske pravne literature!

Javno se tudi morebiti misli, da je v tem oziru vse v najboljšem redu; da pa temu žalibog ni tako, znano je „Pravnikovemu“ izdajatelju in onim, ki so ž njim v dotiki.

„Razlagov“, kakor tudi prvi „Pravnik“ sedanjega izdajatelja imela sta toliko naročnikov, da sta bila v tem oziru zadovoljna; pritoževalo se je le, da primanjkuje sodelavcev.

Tudi sedanjemu „Pravniku“ oglasilo se je do sedaj le malo sodelavcev, kar govori za to, da se slovenski pravniki ne zanimajo dovolj za namen in važno nalogo tega lista; a sedanjemu „Pravniku“ namenjena je bila še druga žalostnejša skušnja; česar njegova prednika nista skusila, to skuša on: njemu se ni oglasilo tisto število naročnikov, katerega se je smel nadejati.

To je žalostno znamenje v sedanjih razmerah, ko se poganja vse za slovensko uradovanje; pa resnica je, katera se ne da prikrivati in če se bode tudi kakemu nasprotniku slovenskega uradovanja poljubilo, porabiti to v svoje namene, ne moti me to, da bi ne sodil o stvari, kakor se mi vidi v istini; zavarujem pa se že naprej proti temu, da bi se dalo iz tega sklepati, da je s tem dokazana nesposobnost jezikova; ta je razvit popolnoma, samo poznati ga je treba.

Nikar naj se ne misli, da gleda kdo pri tem listu na kak dobiček; tega Slovenci nismo vajeni, najmanj pa pri strokovnem listu! Če kje, dela se gotovo pri „Pravniku“ le z uzornimi nameni; gmoten dobiček ni nikomur v mislih.

Namen „Pravnikov“ mora biti dobro znan slovenskim pravnikom; tem žalostneje je, da ni dobil list take podpore, kakor jo zasluži namen njegov.

Najžalostneje pri vsem tem pa je to, da se med naročniki „Pravnikovimi“ pogrešajo slovenski pravniki, o katerih sem vedno sodil in tudi še sodim, da so odločni in odlični slovenski pravniki. Kaj je vzrok tej prikazni, ni mi znano; imam jih za resne in prepametne može, da bi jim mogel kdo podtikati osobne vzroke; če pa takih ni, more biti vzrok le brezbriznost za našo stvar — in to bilo bi še hujše!

Ne pristojna ravno meni sodba o vrednosti „Pravnikovih“ spisov; a sodi naj se o njih še tako ojstro: reči se ne more, da nimajo nikake znanostne vrednosti; pisalo in tis-

kalo se je v drugih neslovenskih enakih listih že marsikaj slabšega.

Pisalo bi se o tem lahko še cele strani, a naj zadostuje toliko! Žal mi je, da morajo čitati „Pravnikovi“ naročniki ta razgovor, kateri itak njim ne velja; in žal mi je, da ga ne bodo čitali oni, katerim je namenjen, — namenjen z najboljšimi nameni — ne da bi jih žalil in odtujil, temveč da bi jih pridobil.

* * *

Ko je bil ta razgovor že pisan, čul sem od več prijateljskih strani vest, katera me je iznenadila in skoraj osupnila: „pravniški razgovori“ smatrajo se v nekaterih krogih za žaljive.

Ž njimi nisem imel toraj sreče in namena svojega nisem dosegel, pač pa to, česar nisem nikdar nameraval!

Da jemljem sedaj z razgovori slovo je naravno; kajti ko bi jih nadaljeval po načrtu, kakor ga imam, slišala bi se še marsikaka beseda, katero je pri sedanji osobni občutljivosti bolje zamolčati. Bojim se, da sem morebiti celo „Pravniku“ škodoval, in da zarad mojih razgovorov nima list tiste naklonjenosti, katere mu je želeti. To bi mi bilo še bolj žal. Da pa ne ostane „odium“ na „Pravniku“, izrekam stem, da jemljem na se vso odgovornost za „pravniške razgovore.“

Dr. Kavčič.

Slovenski vpisi v zemljiške knjige.

V tej zadevi, katero smo mi razpravljali v št. 2 t. 1., odgovoril je pravosodni minister dr. Pražák v seji državnega zbora dne 14. maja 1888 na stavljeni mu interpelaciji. Odgovor se glasi po stenografskem zapisniku tako-le:

„V seji visoke zbornice dne 11. oktobra 1887 interpelevali so me gosp. poslanci dr. Foregger in tovarši, potem gosp. polanci dr. Sturm, dr. Magg, vitez Moro in tovarši v istej zadevi, namreč zavoljo mojega ukaza do nad sodišča v Gradci z dne 21. julija 1887, zadevajočega ravnanje